

Meghívó

A Pro Scientia Hallgatói Öntevékeny Kör
tagjai tisztelettel meghívják Önt a

(Kon)Textus

című konferenciára.

Időpont: 2016. június 2. (csütörtök), 10 óra

Helyszín: ME-BTK, B/2. III. emelet, 317. terem

Nemzeti
Tehetség Program

IV. Pro Scientia Konferencia

(KON)TEXTUS

2016. június 2.

Miskolci Egyetem Bölcsészettudományi Kar Magyar Nyelv- és Irodalomtudományi
Intézet B/2. épület, III. emelet, 317. terem (nyelvész könyvtár)

10.00 – 10.15 Bevezetőt tart: **Prof. dr. Kecskeméti Gábor**

10.15 – 10.30 **Fekete Norbert:** A szerzőség és a szerzői név kontextusai

10.30 – 10.45 **Huszi Tímea:** Kemény Zsigmond és Szász Károly véleménye a változásról

10.45 – 11.00 **Hangácsi Zsuzsanna:** A Fábry-vita az Irodalmi Szemlében

11.00 – 11.15 Vita

11.15 – 11.30 Szünet

11.30 – 11.45 **Major Ágnes:** Kultikus mechanizmusok Lovas Ildikó *Spanyol menyasszony* című regényében

11.45 – 12.00 **Schäffer Anett:** Látás és láttatás, idegenség és ismerősség, egység és elválás Szabó T. Anna Kyoko *Senki madarában*

12.00 – 12.15 **Babos Orsolya:** Médiumok közti közvetíthetőség a *Witcher*-univerzumban

12.15 – 12.30 Vita

12.30 – 12.45 Szünet

12.45 – 13.00 **Ferencsik Marcell:** Kétnyelvűségi vizsgálatok a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Vilmányban

13.00 – 13.15 **Bartók Boglárka:** Fordítás? – Folyónevek változatainak elnevezése különböző nyelvekben

13.15 – 13.30 Vita

13.30 – 14.45 A *Szöveg, hagyomány, interpretáció* című kötet átadása és a konferencia zárása

IV. PRO SCIENTIA KONFERENCIA

(Kon)Textus

2016. június 2. 10:00

A konferencia előadásainak tartalmi összefoglalói

FEKETE NORBERT

A szerzőség és a szerzői név kontextusai

Előadásomban a szerzőség és a szerzői név különböző értelmezéseit vizsgálom abból a szempontból, ami elősegítheti a szerzői névhasználat jelenségeinek vizsgálatát a 18. század végének és a 19. század első évtizedeinek magyar irodalmában. Ennek érdekében megkerülhetetlen a szerzőség ún. romantikus koncepciójának, majd az ezt lebontó posztstrukturalista elméleteknek és a rájuk adott legfontosabb válaszoknak az áttekintése. A szerzőség kérdése alapvetően vetette fel a szerzői név problémáját, így különböző névhasználati koncepciók jöttek létre, melyek közül hármat emelnék ki részletesebben. Az első Genette jól ismert paratextuális értelmezése, ami a névtelenség, az álnév és a saját név használatának eseteit különbözteti meg. A második Brian McHale elképzelése, aki a szerző nevét a hamisítás különböző eseteiként értelmezi. A harmadik Laura A. Heyman koncepciója, aki Genette peritextuális interpretációját vitatva bevezeti az authonym fogalmát. Elképzelésében a szerzői név azt jelzi, hogy az alkotó önmaga személyiségének kiterjesztésére vagy éppen összehúzására törekszik.

HUSZTI TÍMEA

Kemény Zsigmond és Szász Károly véleménye a változásról

Az 1848–1849-es forradalom és szabadságharc után, a neoabszolutizmus éveiben hazánk egyik kulcskérdése, hogy meg lehet-e a társadalmat szabályokkal, törvénykezés útján változtatni, s ha igen, hogyan és milyen mértékben. Kemény Zsigmond abból indul ki, hogy a társadalom nem alakítható radikális, szigorú módon, s a történelmi iskola nézeteihez igazodva azt tartja a legideálisabbnak, ha a változás lassan, természetes úton megy végbe. Azon társadalomelméleti vitaproblémát tekintve, mely a következő kérdés köré szerveződik: a társadalom mechanizmus-e vagy organizmus, Kemény az 1850-es években egyértelműen az utóbbi mellett érvel. Mi több, az organikus módon végbemenő változást nemcsak a társadalomra, hanem az egyénre nézve is igaznak véli. Organikus fejlődésről és változásról vallott gondolatainak előképe nagyenyedi jogtanárához, Szász Károlyhoz köthetőek.

HANGÁCSI ZSUZSANNA

A Fábry-vita az Irodalmi Szemlében

A Fábry Zoltán kapcsán indított 1990-ben kezdődő és 1993-ig tartó vita – mint arra a 2015 októberében rendezett Doktoranduszok Fórumán rámutattam – leírható a kultusz, illetve kultuszrombolás fogalmi alapján. Ugyanakkor több értelmezési lehetőség is adott: Hizsnyai Zoltán célja az irodalom helyzetéről való párbeszéd kezdeményezése volt a Fábryra tett megjegyzéseivel. Az eszmecsereben szintén részt vevő Turczel Lajos szerint nemzedéki harcról van szó, Dobossy László pedig egyenesen üdvösnek nevezi, hogy a Fábryról elmondottak alapján kialakult, és a csehszlovákiai magyar irodalom történetében először él egymás mellett kétféle irodalomszemlélet. Előadásomban az irodalomról való gondolkodás változásait követem végig a Fábry kapcsán (ürügyén) kirobbant vita leírásával. Az irodalomnak elsősorban esztétikai funkciót tulajdonító és az irodalomnak többletfeladatokat tulajdonító szemlélet képviselői világosan elkülöníthetők a Fábryról szóló nyilatkozataik alapján.

MAJOR ÁGNES

Kultikus mechanizmusok Lovas Ildikó *Spanyol menyasszony* című regényében

Lovas Ildikó 2007-ben megjelent *Spanyol menyasszony* című regényének elsődleges megközelítésekor az a benyomásunk támadhat, hogy a mű nem kapcsolódik be a Csáth műveit és magát a szerzőt kultikus-mitikus alakként bemutató feldolgozások által megkonstruált narratívába. Noha a regényben Csáth Géza kulcsfontosságú szereplő, az elbeszélést mégis a „Csáth-ellenkultusz” működteti, a műben Csáth ugyanis feminista antihőssé válik, akit felesége, Jónás Olga fiktív naplófeljegyzéseiből, az elnyomott nő szemszögéből ismerünk meg.

A *Spanyol menyasszony* párhuzamosan egymás mellett futó két szólama lazán, motivikus szinten kapcsolódik egymáshoz: a nyolcvanas években, illetve napjainkban játszódó cselekményszál egy szabadkai lány történetét tárja elénk, míg a század eleji narratíva Jónás Olga elbeszélését tartalmazza. Bár a szabadkai lányról szóló fejezetekben is szó esik Csáthról, jelen előadásomban a regény Jónás Olga-síkját és az abban fellelhető kultuszromboló vagy épp -építő mechanizmusokat vizsgálom, illetve azt, hogy ezen eljárások milyen hatást gyakorolhatnak a Csáth-kultuszra.

SCHÄFFER ANETT

Látás és láttatás, idegenség és ismerőség, egység és elválás
Szabó T. Anna Kyoko *Senki madarában*

Szabó T. Anna *Senki madara* című műve, mely 2015-ben jelent meg a Vivandra és a Magvető Kiadó közös gondozásában, a japán és a magyar mesei motívumokat ötvözi a különleges hangulatú történetben. A *Senki madara* az identitáskeresés, a felnőtté válás és a művészlét kérdéseit járja körül. A mű összetettségét jelzi, hogy műfaji meghatározása sem egyértelmű, kisregénynek és akár (felnőtt) mesének is tekinthetjük. Szabó T. Anna a Vivandra Kiadó felkérésére írta meg a *Senki madarát*, mely egy tradicionális japán mesét, a *Darumadarat* dolgozza át, így kerülhet egymás mellé a magyar puszták és a japán hagyományok, a pásztorlét és a japán festészet, egy a furulyájával gyógyító, saját közegében is idegen magyar pásztor és egy daru, aki japán festőlánnyá változik.

Előadásomban azt vizsgálom, hogy a *Senki madara* hogyan viszonyul az európai és a japán mesei hagyományokhoz, miképpen elemezhető a mű a freudi és a bettelheimi kategóriák mentén, és hogyan változik a főszereplők identitása a különböző kultúrák találkozása és a személyes kapcsolatok hatására. Emellett a Rofusz Kinga által készített illusztrációk elemzését is célul tűzöm ki, bizonyítandó a szöveg és az illusztrációk összetartozását a történet elmesélésében.

BABOS ORSOLYA

Médiumok közti közvetíthetőség a *Witcher*-univerzumban

Andrzej Sapkowski egy neves lengyel fantasy író, aki számára a nemzetközi hírnevet és elismertséget a magyarul *Vaják* címen futó regénysorozata és néhány novelláskötete alapján a CD Projekt által készített *The Witcher* című számítógépes játék-sorozat hozta meg. Az író mindennek ellenére szkeptikusan nyilatkozik, amikor arról faggatják, hogy van-e valódi, szignifikáns kapcsolat a különböző *Witcher*-részek és az általa megírtak között, és egy könyv formájában létező történet variánsa elmesélhető-e interaktív digitális formában, azaz a videojáték médiumán keresztül. Sapkowski tehát nem hisz a releváns konvertálhatóságban, nem játszott egyik játékkal sem, és állítása szerint nem is fog.

Előadásomban a fent vázolt problémakört járom körül, vitába szállva az anti-konvergens gondolkodásmóddal, és azt vizsgálom, hogy milyen eszközökkel és mennyire transzponálható egy a Gutenberg-galaxisban keletkezett univerzum a modern digitális platformokra. Miben más és miben hasonló a kétfajta közlési csatorna a jelen mű kontextusában, és megmaradhat-e egy ilyen transzformáció során az élő, lélegző világ esszenciája, esetleg bővíthet-e további élményszerű elemekkel, melyek a művek által teremtett atmoszféra még mélyebb felfedezésére készítetik az embert.

FERENCSEK MARCELL

Kétnyelvűségi vizsgálatok a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Vilmányban

Egy Borsod-Abaúj-Zemplén megyei kistelepülésen, Vilmányban végeztem vizsgálatot az ott élő, Szlovákia területéről Magyarországra települt szlovák-magyar kétnyelvű lakosság körében. Az utóbbi időben a szlovákiai gazdasági változások (az Európai Unióhoz való csatlakozás, az euró mint valuta bevezetése) az ott élő emberek életét megváltoztatta, megélhetésüket megnehezítette. Ennek hatására magyarországi ingatlanokat kezdtek vásárolni a szlovák határhoz közeli településeken. Magyarországon élnek ugyan, de Szlovákiában dolgoznak, így naponta kb. 40 km-t ingáznak. Ezek az emberek eltérő szinten beszélnek szlovákul és magyarul. Hét adatközlővel készítettem interjút, a beszélgetéseket diktafonnál rögzítettem. Előadásomban a beszédükben megfigyelhető hangtani, lexikai, nyelvtani és szupraszegmentális interferenciákat mutatom be, valamint a Közös Európai Referenciakeret segítségével nyelvtudási szintjüket is meghatároztam. Kutatásom eredményeként megállapítottam, hogy adatközlőim magyar nyelvhasználatára hatással van a szlovák nyelv, azonban eltérő mértékben. Előadásom ezeket a hatásmechanizmusokat igyekszik feltárni.

BARTÓK BOGLÁRKA

Fordítás? – Folyónevek változatainak elnevezése különböző nyelvekben

Nap mint nap láthatunk lefordított tulajdonneveket, mely alól a földrajzi nevek kategóriája sem képez kivételt. Megfigyelhető, hogy a folyónevek esetében is eltérhet nyelvenként az adott tulajdonnév megfelelője. Tekinthető fordításnak ez az átváltási művelet? Amennyiben igen, milyen fordítási művelet vagy műveletek figyelhetők meg? Az elméleti háttérrel Klaudy Kinga, Farkas Tamás, valamint Vermes Albert Péter gondolatai, illetve az angol nyelvű *Manual for the national standardization of geographical names* című kézikönyv alfejezetei fogják biztosítani. Az előadás európai folyónevek segítségével rávilágít, hogy milyen kategóriák különíthetők el a nevek esetében. A példaként felhasznált folyónevek angol nyelvű változatának és a folyó által érintett országok nyelvének összevetése után megfigyelhető, hogy szükséges a célnyelvi megfelelő megtalálása.